

تفاوت‌های دنیا و آخرت چیست و هر کدام چه برتری‌هایی نسبت به هم دارند؟

مهم‌ترین تفاوت‌های دنیا و آخرت چیست؟

به نظر شما دنیا و آخرت چه تفاوت‌هایی با یکدیگر دارند؟ اصلاً تفاوتی وجود دارد؟ اگر تفاوتی وجود دارد ما این شباهت‌ها را چه قدر می‌شناسیم؟ و این شناخت چه قدر می‌تواند در سبک زندگی، انتخاب‌ها، ارتباطات، رفتارها و افکار ما تأثیرگذار باشد؟ همان‌طور که در بحث شباهت‌های دنیا و آخرت گفتیم، ما برای داشتن یک زندگی راحت و بی‌دردسر و هم‌چنین یک تولد سالم، نیازمند یک شناخت نسبی از جهان آخرت هستیم، تا بتوانیم خودمان را با شرایط زیستی آن‌جا تطبیق دهیم. برای شناخت آخرت همان‌طور که قبلاً گفتیم از قانون نسبت استفاده می‌کنیم. بعد از شناخت شباهت‌ها، به تفاوت‌های دنیا و آخرت می‌پردازیم. حالا که قرار است به جهانی دیگر با امکانات خیلی پیشرفته‌تر نقل‌مکان کنیم، آگاه بودن از تفاوت‌ها امر بسیار مهمی است.

تفاوت در قدرت سازندگی

گرچه امکانات دنیا در مقابل آخرت بسیار ناچیز است و آخرت میلیاردها برابر زیباتر و پیشرفته‌تر از دنیاست؛ اما از نظر قدرت سازندگی، آخرت هرگز قابل قیاس با دنیا نیست. دنیا با همهٔ محدودیت‌هایش قدرت بسیاری در رشد و سازندگی دارد، که آخرت هرگز چنین قدرتی را ندارد. این قدرت سازندگی در ارتباط رحم مادر و دنیا هم وجود دارد. شاید دیده یا شنیده باشید، که وقتی جنینی در دوران رحمی دچار بیماری یا نقصی باشد، پزشکان ترجیح می‌دهند در همان محیط رحم او را معالجه کنند. علت این کار قدرت سازندگی رحم است. وقتی یک جنین با بیماری یا نقص عضو به دنیا متولد می‌شود، باید تا آخر عمر درد و رنج درمان را تحمل کند. چون دنیا قادر به ساختن حتی یک بند انگشت هم نیست.

در مقایسه دنیا و آخرت هم، دنیا با وجود امکانات ناچیز و محدودیت‌هایش از قدرت رشد و سازندگی بالاتری نسبت به آخرت برخوردار است. شاید بتوان گفت از شاخص‌ترین تفاوت‌های دنیا و آخرت همین قدرت رحمی دنیاست. یک ساعت عمر دنیا معادل هزاران سال در آخرت است و به دلیل همین قدرت‌مندی‌ست که عمر محدود دنیا، می‌تواند یک ابدیت بی‌منتها و تمام‌نشده را بسازد. گاه یک عمل خوب یا بد، که در عرض چند ثانیه انجام می‌دهیم و از نظر خودمان چندان بااهمیت و تأثیرگذار نیست، ما را هزاران سال در نظام آخرتی جلو برده یا عقب می‌اندازد و این واقعاً شگفت‌انگیز است! دنیا مزرعه آخرت است و ما در آخرت هر آن‌چه در این دنیا کاشته‌ایم، برداشت خواهیم کرد.

عظمت آخرت با دنیا قابل قیاس نیست

یکی دیگر از تفاوت‌های دنیا و آخرت تفاوت در وسعت و عظمت آن‌هاست. در مقایسه رحم مادر و دنیا، دنیا بی‌نهایت بزرگ‌تر از رحم مادر است و چنین تا زمانی که در رحم قرار دارد، اصلاً نمی‌تواند چنین وسعت و امکاناتی را تصور کند. همین رابطه در نسبت بین دنیا و آخرت هم وجود دارد. آخرت هم بی‌نهایت بزرگ‌تر و پیشرفته‌تر از دنیاست و درک عظمت آخرت و نعمت‌های وصف‌ناپذیر آن‌جا برای ما که در این دنیای کوچک و محدود زندگی می‌کنیم، بسیار دشوار است.

Mentazer Mentazer

تفاوت در نعمت‌ها و عذاب‌ها

یکی دیگر از تفاوت‌های دنیا و آخرت تفاوت در نعمت‌ها و عذاب‌ها است. نعمت‌های آخرتی قابل مقایسه با نعمت‌های دنیایی نیستند. در بهشت امکاناتی وجود دارد که نه چشمی دیده، نه گوشی شنیده و نه به ذهن هیچ بشری خطور کرده است.^۲ حتی تصور نعمت‌های آن‌جا برای ذهن دنیایی ما که با محدودیت‌های عالم ماده انس گرفته، غیرممکن است. مثل این می‌ماند که برای جنینی که همه تصورش از خوراکی خون است، از انواع میوه‌ها، دسرها، غذاهای رنگارنگ و رستوران‌های لاکچری سخن بگوئیم! جنین نمی‌تواند خوش‌مزگی این خوراکی‌ها را زیر زبان خود حس کند، حتی نمی‌تواند شکل و شمایل آن‌ها را تصور کند. برای جنین خوش‌مزه‌ترین غذا خون بندناف است! چون بهتر از آن را ندیده و نچشیده.

ذهن دنیایی ما هم دقیقاً مثل جنین داخل رحم است. ما هیچ درکی از نعمت‌های بهشتی نداریم، چون آن‌ها را ندیده‌ایم. بنابراین، وقتی خداوند از اصطلاحاتی مثل قصر، حوری، جواهرات، درخت، جویبار و... برای توصیف این نعمت‌ها استفاده می‌کند، به این دلیل است که می‌خواهد آن‌ها را به ذهن زمینی و محدود ما نزدیک و برایمان قابل فهم کند؛ وگرنه نعمت‌های بهشت به هیچ عنوان با معادل دنیایی خود قابل مقایسه نیستند. تا جایی که گفته می‌شود «در بهشت چیزی از دنیا وجود ندارد، به جز نام‌هایی».^۳ دنیا در مقابل آخرت بازیچه و سرگرمی یا همان **لهو و لعب** است^۴ اما جهان آخرت **ملک کبیر** است.^۵ بهشت برای مؤمنان درجات مختلفی دارد و فاصله بالاترین و پایین‌ترین درجات بهشت مانند فاصله آسمان و زمین است.

عذاب‌های آخرتی هم قابل قیاس با رنج‌ها و عذاب‌های دنیوی نیستند. ما در دنیا پس از مدتی به مشکلات و سختی‌ها عادت می‌کنیم و تحمل آن‌ها برایمان آسان‌تر می‌شود، اما آخرت این‌گونه نیست و درد و عذاب آن‌جا، هر لحظه تازگی دارد. در واقع

پیامبر اکرم (صل‌الله‌علیه‌وآله): «إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ أَعَدَدْتُ لِبِأَدَى الصَّالِحِينَ مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ وَلَا أُذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ بَلْ مَا أَطَّلَعْتُكُمْ عَلَيْهِ إِفْرَعُوا إِنَّ شَيْئًا فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مِثْلَ أُخْفَى لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ.»

(مجلسی، محمدباقر، بحارالأنوار، ج ۸، ص ۹۲)

پیامبر اکرم (صل‌الله‌علیه‌وآله): «لَيْسَ فِي الْجَنَّةِ شَيْءٌ مِمَّا فِي الدُّنْيَا إِلَّا الْأَسْمَاءُ.» (متقی هندی، علی‌بن‌حسام‌الدین، کنز العمال، ج ۱۴، ص ۴۵۴) 3

سوره محمد، آیه 36 4

سوره انسان، آیه 20 5

ساختار آخرت به شکلی است، که نه جهنمیان به عذاب خو می‌گیرند و نه بهشتیان از نعمت‌های بهشت دل‌زده و خسته می‌شوند.

نمایان شدن حقایق و کنار رفتن حجاب‌ها

همه ذرات آسمان‌ها و زمین و همه موجودات عالم شامل جمادات، گیاهان و حیوانات دارای سطحی از آگاهی و شعورند و بر مبنای همین درکی که از خلقت خود دارند، دائماً به ذکر و تسبیح خداوند مشغول‌اند، اما درک این موضوع تا زمانی که ما در این دنیا هستیم، برایمان سخت و غیرقابل‌تصور است؛ چون حجاب‌های دنیا جلوی چشم ما را گرفته و مانع دیدن حقایق باطنی عالم می‌شوند درست مثل جنین که حجاب‌های تاریک رحم نمی‌گذارد، حقایق دنیا را ببیند و این یکی دیگر از تفاوت‌های دنیا و آخرت است.

هنگام ورود به آخرت این حجاب‌ها کنار می‌رود و باطن اشیاء و موجودات نمایان می‌شود، حتی اندام‌هایمان که به‌ظاهر بی‌جان به نظر می‌آیند، در آخرت لب به سخن می‌گشایند و به آن‌چه که از خوب و بد ما می‌دانند، شهادت می‌دهند؛ البته دیدن باطن عالم برای همه افراد غیرممکن نیست. کسانی که عمرشان را در بندگی و طاعت خدا گذرانده و تزکیه نفس کرده باشند، در همین دنیا هم می‌توانند بعضی حقایق را که از چشم بقیه پنهان است، ببینند، اما درک کامل باطن عالم تنها در آخرت امکان‌پذیر است.

ما در درس قبل سعی کردیم مهم‌ترین شباهت‌ها و در این درس مهم‌ترین تفاوت‌های دنیا و آخرت را از منظر قانون نسبت بیان کنیم، تا با یک شناخت نسبی بتوانیم انس بیشتری با جهان پس از مرگ بگیریم و خودمان را برای یک زندگی ابدی در آن جهان آماده کنیم. شما چه شباهت‌ها و تفاوت‌های دیگری می‌شناسید؟ به نظر شما شناخت ویژگی‌های آخرت چه تأثیری بر سبک زندگی ما دارد؟ لطفاً دیدگاه‌های خود را در این باره با ما به اشتراک بگذارید.